

REPUBLIKA HRVATSKA

ISTARSKA ŽUPANIJA

Upravni odjel za održivi razvoj
Odsjek za zaštitu okoliša
Pula, Flanatička 29, p.p. 198
tel.052/372-182, fax: 052/372-191

Klasa: 351-01/08-01/
Urbroj: 2163/1-08-02/1-08-4
Pula, 3. lipnja 2008. godine

ISTARSKA ŽUPANIJA
Stručne službe za poslove
Skupštine i Poglavarstva
Dršćevka 1
52 000 PAZIN

Predmet: Kakvoća prirodnih resursa voda uključenih
u vodoopskrbu u Istarskoj županiji u 2007. godini
- prijedlog zaključka, dostavlja se -

U privitku dopisa dostavljamo vam prijedlog zaključka o prihvatanju Izvještaja Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije pod nazivom: Kakvoća prirodnih resursa voda uključenih u vodoopskrbu u Istarskoj županiji u 2007. godini.

Molimo vas da istog uvrstite na dnevni red jedne od narednih sjednica Poglavarstva.

S poštovanjem,

Pročelnik
Josip Zidarić, dipl.ing.arh.

Privitak:

1. Prijedlog Zaključka s obrazloženjem
2. Kakvoća prirodnih resursa voda uključenih u vodoopskrbu u Istarskoj županiji u 2007. godini-CD

Temeljem članka 59. i 77. Statuta Istarske županije (Službene novine Istarske županije br. 9/06-II pročišćen tekst, 14/06), Poglavarstvo Istarske županije na sjednici održanoj dana _____ 2008. godine donosi slijedeći

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se elaborat: Kakvoća prirodnih resursa voda uključenih u vodoopskrbu u Istarskoj županiji u 2007. godini, kojega je izradio Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Služba za zdravstvenu ekologiju, Odjel za zaštitu i unapređenje okoliša u travnju 2008. godine, zaprimljenog u Upravnom odjelu za održivi razvoj 12. svibnja 2008. godine.
2. Zadužuje se Upravni odjel za održivi razvoj, Odsjek za zaštitu okoliša da Izvješće u digitalnom obliku dostavi inspekcijskim službama, Agenciji za zaštitu okoliša RH, Hrvatskim vodama i tvrtki "IVS - Istarski vodozaštitni sustav" d.o.o. te cjeloviti tekst objavi na web stranicama Istarske županije.
3. Upućuju se jedinice lokalne samouprave da, u suradnji s trgovačkim društvom "Istarski vodozaštitni sustav - IVS d.o.o.", Hrvatskim vodama i drugim meritornim subjektima, intenziviraju aktivnosti glede izrade projektne dokumentacije i izgradnju sustava javne odvodnje i uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda u zonama sanitarne zaštite izvorišta koja su ili se planiraju za vodoopskrbu Istarske županije.
4. Upućuju se jedinice lokalne samouprave da, u suradnji s komunalnim poduzećima, intenziviraju sanaciju postojećih odlagališta otpada te poduzmu sve mjere po pitanju sanacije ilegalnih odlagališta na svojim područjima.
5. Upućuju se inspekcijske službe (građevinska, vodopravna, sanitarna i zaštite okoliša) da intenziviraju inspekcijske nadzore nad: bespravnom izgradnjom, bespravnom eksploatacijom mineralnih sirovina i bespravnim bušenjem u cilju pronalaženja i korištenja podzemnih voda poglavito u II. i III. zoni zaštite izvorišta/bunara kao i nad privrednim subjektima glede dispozicije i pročišćavanja otpadnih voda i načinima zbrinjavanja otpada, posebno opasnog.
6. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Klasa:
Urbroj:
Pula,

Predsjednik Poglavarstva
Ivan Jakovčić

OBRAZLOŽENJE

I. Pravni osnov za donošenje ovog akta

Zakonska osnova za donošenje ovog akta je sadržana u člancima 59. i 77. Statuta Istarske županije (Službene novine Istarske županije br. 9/06-II pročišćen tekst, 14/06), kojima je definirano da Poglavarstvo priprema prijedloge općih akata, izvršava ili osigurava izvršavanje općih akata Skupštine, usmjerava djelovanje upravnih tijela Istarske županije u obavljanju poslova iz njihovog samoupravnog djelokruga, odnosno poslove državne uprave koji su povjereni Istarskoj županiji, nadzire njihov rad i obavlja druge poslove utvrđene Statutom te donosi odluke, preporuke, zaključke i sl...

Od zakonskih propisa potrebno je istaknuti temeljni akt Ustav RH kojim se u članku 52 definira značaj voda za RH iz čega proizlazi njihova osobita zaštita što je razlog definiranja načina uporabe, iskorištavanja, prava na vlasništvo i sl. dok se člankom 69. osigurava svakom građaninu pravo na život i pravo građana na zdrav okoliš ali i obaveza građanima, državnim, javnim i gospodarskim tijelima i udrugama da, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvete zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša.

Na osnovi temeljnih načela, vezano uz predmetnu problematiku potrebno je istaknuti slijedeće zakonske propise:

- Zakon o vodama (NN br. 107/95 i 150/05);
- Zakona o financiranju vodnog gospodarstva (NN br. 107/95, 19/96 i 150/05);
- Uredba o klasifikaciji voda (NN br. 77/98);
- Uredba o opasnim tvarima o vodama (NN br. 78/98);
- Državni plan za zaštitu voda (NN br. 8/99);
- Pravilnik o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta (NN br. 55/02).

U cilju provedbe zakonskih propisa, kontrola kakvoće prirodnih resursa voda prati se putem godišnjih županijskih programa i dugoročnih programa Hrvatskih voda koje, za područje Istarske županije, provodi Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, na temelju godišnjih ugovornih odnosa s županijom i Hrvatskim vodama.

Program koji je financiran iz proračuna IŽ sačinjen je na prijedlog stručnjaka iz Zavoda za javno zdravstvo IŽ, Hrvatskih voda i Upravnog odjela za održivi razvoj, Odsjeka za zaštitu okoliša.

Programom za 2007. godinu su obuhvaćeni svi izvori i bunari koji se koriste u vodoopskrbi a frekvencija uzorkovanja je usklađena sa frekvencijom uzorkovanja po nacionalnom programu na način da se uzorkovanjem ravnomjerno pokrije čitava mjerna godina.

Na taj način se osigurala kontrola sirovih voda 1X mjesečno što, u konačnosti, rezultira kvalitetnijom statističkoj obradi. Naime, dozvolom za korištenje podataka iz Nacionalnog programa, kojega financiraju Hrvatske vode Zagreb, Klasa: 325-04/08-03/236; Urbroj: 374-1-5-08-3 od 16. travnja 2008. godine, statistička obrada podataka je učinjena po oba programa kako bi se dobila što realnije slike o kakvoći sirove vode.

II. Osnovna pitanja koja se uređuju ovim aktom

Programom ispitivanja obuhvaćene su prirodne, ne prerađene vode, koje se koriste za javnu vodoopskrbu. Izuzetak čini nekoliko bunara na pulskom području na kojima nije moguće uzorkovati sirovu vodu a da se ne dovede u opasnost sigurnost vodoopskrbe.

Programom su obuhvaćeni:

- izvori: Sv. Ivan, Gradole, Bulaž, Kokoti, F. Gaja, Kožljak, Plomin, Mutvica, Rakonek;

- bunari: Šišan, Jadreški, Campanož, Karpi, Lokvere, Rizzi, Tivoli, Ševe, Škatari, Peroj, Valdragoni 3, 4 i 5) i
- akumulacija Butoniga na tri dubine (0,5 m pod površinom, mjesto usisa za vodoopskrbu i pridneni sloj).

Kakvoće sirovih voda dobiva se statističkom obradom svih rezultata analiza a ocjenjuje na temelju Uredbe o klasifikaciji voda (NN br. 77/98) i Uredbe o opasnim tvarima u vodama (NN br. 78/98), u smislu opće ekološke funkcije vode i Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN br. 182/04).

Obje Uredbe odnose se na zaštitu voda od onečišćenja u prirodi dok se Pravilnik odnosi na korištenje voda za specifičnu namjenu, u ovom slučaju za vodu za piće.

Zone prihranjivanja izvorišta i bunara u kršu su vrlo osjetljive prema vanjskom onečišćenju što ima učinak na visoku ranjivost podzemnih voda. Najveća onečišćenja dolaze preko otpadnih voda te putem procjednih voda neuređenih odlagališta otpada slijedom čega se godinama provlači u zaključku apel prema jedinicama lokalne samouprave, tvrtki IVS-Istarski vodozaštitni sustav i Hrvatskim vodama te komunalnim tvrtkama da ubrzaju građenje sustava javne odvodnje s uređajima za pročišćavanje kao krajnjim objektima te sanaciji legalnih i "ilegalnih" neuvjetnih odlagališta .

Prema Državnom planu za zaštitu voda (NN br. 8/99) sve podzemne vode spadaju u I., a vode akumulacije Butoniga, u II. kategoriju. To znači da je Državnim planom definirana planska kakvoća dok se godišnjom statističkom obradom svih analiza definira vrsta vode. Poželjno je da vrste, određene klasifikacijom, odgovaraju planiranoj kategoriji voda što na primjeru podzemnih voda Istre baš i nije tako.

Uzroci odstupanja vrste u odnosu na plansku kategoriju su dvojaki i to zbog specifičnih geoloških i hidrogeoloških uvjeta i antropogenog utjecaja i onečišćenja.

Analizom rezultata ispitivanja voda izvora, bunara i akumulacije Butoniga tijekom 2007. godine ukazuje se na odstupanja vrsta vode u odnosu na kategorizaciju.

Vode izvora su specifične po pojavama velikih mutnoća zbog prodora suspendiranog mulja i površinskih voda u podzemne vodonosnike za vrijeme kišnih perioda. Maksimumi se obično pojavljuju s pojavom većih količina oborina nakon dužeg perioda suše. Najveće amplitude pokazuju izvori na desnoj obali rijeke Raše, zatim Sv Ivan, Bulaž i Gradole dok je pojava mutnoće manja za izvorišta na lijevoj obali rijeke Raše i najmanja za izvore na Čičariji.

S povećanim sadržajem suspendiranih čestica raste i onečišćenje koje ima sklonost vezivanja na suspendiranu tvar. Prvenstveno se to odnosi na bakteriološko onečišćenje . Značajan porast pokazuje i sadržaj željeza do manji porast pokazuje sadržaj mangana i ugljikovodici mineralnog porijekla.

Sadašnji stupanj prerade vode na izvorima (taloženje, filtriranje i dezinfekcija) uspješno uklanja onečišćenje i omogućava da je u javnom vodoopskrbnom sustavu zdravstveno ispravna voda za piće.

Na izvorima postoji nepovoljan trend porasta hranjivih tvari (dušik i fosfor) koje se ne mogu ukloniti sadašnjim stanjem prerade vode. Uzrok povećanja sadržaja hranjivih tvari je uglavnom u količini i kakvoći otpadnih voda te od procjednih voda neuređenih odlagališta.

Vodoopskrba nije tim trendom porasta hranjivih tvari ugrožena ali ukazuje na nužnost pojačanih mjera zaštite.

Vode bunara pokazuju druge osobitosti. Sadržaj otopljenih tvari je značajno viši naročito u sadržaju iona hidrogenkarbonata i kalcija dok sadržaj klorida, sulfata, natrija i magnezija ima za posljedicu ukupnu povećanu mineralizaciju pa se te vode svrstavaju u vode III vrste. Bez obzira na navedeno, te vode po svojim osnovnim hidrokemijskim obilježjima odgovaraju zahtjevima vode namijenjenoj za piće.

Najveći problem bunara pulskog područja je visok sadržaj nitrata, odnosno ukupnog dušika pa su te vode svrstane od II do V vrste. Posebno su ugroženi bunari u užem gradskom području što znači svi osim Peroja i Karpi. Nitrati imaju trend porasta pa su, od ukupno 13 bunara, tijekom 2007. godine u vodoopskrbnom sustavu bila samo dva bunara. Obzirom da se za preradu vode koristi samo postupak dezinfekcije jedini način očuvanja integriteta javne vodoopskrbe u isporuci zdravstveno ispravne vode je isključenje bunara iz sustava.

Voda akumulacije Butoniga pokazuje različitu kvalitetu na pojedinim profilima. Ljetni mjeseci su karakteristični po naglom padu otopljenog kisika prema dnu akumulacije gdje se pojavljuje i anoksija. U takvim uvjetima dolazi do pojave povećanih koncentracija amonijaka, spojeva željeza i mangana te sumporovodika. Također je zabilježen i trend porasta fosfora koji je vrlo važan faktor u eutrofikaciji akumulacije. Obzirom da je u ljetnim mjesecima mjesto usisa više u pridnenim slojevima dolazi do crpljenja vode lošije kvalitete što zahtjeva tehnološki zahtjevniju obradu do standarda za pitku vodu

U cilju što manjih tehničko tehnoloških zahvata na vodama koje se koriste za piće potrebno je hitno provesti njihovi integralnu zaštitu.

Uspostavom komunalnih standarda na razinu propisanih za očekivati je, ako ne i poboljšanje kakvoće voda, a onda barem stagnacija degradacije kakvoće.

Osim navedenog, efikasno sprečavanje bespravne izgradnje, kampiranja, eksploatacije mineralnih sirovina i bespravnog bušenja u cilju iznalaženja podzemnih voda, koje mora provesti država putem rada inspekcijskih službi, u konačnosti bi imalo također značajnih učinaka u zaštiti podzemnih resursa vode koja za ovaj prostor znači život.

Iako se u gotovo svim programima praćenja stavlja naglasak na kvalitetu, za očekivati je da se u narednom periodu naglasi problem raspoloživih količina. Slijedom navedenoga, za istaknuti je da će svaka rezerva bilo izvorske, bunarske ili površinske vode biti dragocjena. Stoga "Vode će biti onoliko koliko bude učinkovita zaštita i racionalno i mudro gospodarenje vodama".

III. Posljedice koje će nastati donošenjem ovog zaključka

Postupna provedba odredbi ovoga zaključka imati će za posljedicu dugoročno uspostavu učinkovitog sustava integriranog gospodarenja vodama a sve u cilju sigurnog snabdijevanja vodom za piće stanovništva, industrije i turizma kao i omogućavanje uspostave održivog razvoja na ovim prostorima.

IV. Tekst nacrtu akta

Priloženo se dostavlja tekst zaključka s privitkom

V. Financijska sredstva potrebna za provedbu ovog zaključka

U Županijskom proračunu su osigurana financijska sredstva za provedbu Programa a provodi ga Zavod za javno zdravstvo Istarske županije.

Nacrt akta pripremio:

Upravni odjel za održivi razvoj

Odsjek za zaštitu okoliša

